

Světlo z Pauliny

Je to tady jiné. Na tak barevné stěny si nevzpomínám. Ty secesní motivy byly tenkrát nejspíš zabílené. I nábytek tu byl modernější. Zelené dveře? To nevím. Ale je to tu hezké. Skutečně hezké. V prospektech píší, že se tu zastavil čas, jenže to trochu lžou. Vydali se proti jeho proudu, až dorazili někam na přelom devatenáctého a dvacátého století: dál, než já pamatuji. Lidé tohle retro mají rádi. Vlastně je chápu. Secese je taková nostalgicky hřejivá. I když si tady na ni taky jenom hraji, a já to hraji s nimi.

„Paní Straussová, strpeníčko, ano? Hned jsem u vás,“ volá fotograf z vedlejší místnosti, já si utahuji sukni a prohlížím se přitom v zrcadle, „jenom poladím to křeslo... A víte, že i pozadí máme úplně stejné?“ Hledím na sebe v zrcadle a mohla bych to rozporovat, ale vyřčené nahlas by to působilo příliš lascivně, v mém věku by to byl už vůbec trapný vtip.

„Žádný spěch,“ řeknu a kouknu na sebe do zrcadla. „Ta halena na mě hrozně plandá.“

„Vůbec na to nehleďte,“ volá na mě, jako bych byla nejen stará, ale i úplně hluchá. „To vzadu chytíme kolíkem, na fotce to nebude vidět. Za chvilku vás upravím... Jaké máte plány na léto?“

Chvilí mlčím a pak řeknu: „Nic zvláštního. Tohle léto budu doma.“

„Jste moje poslední focení před dovolenou,“ udržuje fotograf stále stejnou hlasitost. „Pak ende šlus. Až do konce července.“

„Tak to máte pěkné.“

„Člověk si to musí umět zařídit.“

„Co vás čeká?“

„Nejdřív Itálie, budeme cestovat, poznávat, rád bych spal každé den na jiném místě. Pak nějaká Šumava. Foťák беру s sebou. Tak ještě počasí, aby vyšlo,“ zavolá na mě fotograf a přitom slyším, jak v ateliéru přesouvá nábytek. „Už to bude, chvilíčku. Studovali jsme ty negativy. Mám tahle focení rád. Stejná tvář, stejné místo. Rozdíl v čase osmasedmdesát let.“

„Tolik?“ Řeknu to dost udiveně, i když to číslo samozřejmě dobře znám, protože jsem to ráno také počítala. Osmasedmdesát let mezi rokem 1941 a dneškem. Nevím, jestli jsme i tenkrát čekali v tomhle předpokoji. Na tom starém negativu, který se tu jako zázrakem zachoval, je napsané datum 24. 6. 1941. Bylo mi tedy necelých šest, a přitom bych řekla, skutečně bych si myslela, že už jsem chodila do školy. Jak se člověk mýlí, když své paměti věří bezvýhradně. Cesta do Krumlova, do ateliéru Františka Seidela, pro nás s maminkou

znamenal výlet na celý den. Pěšky do Buchers a pak autobusem dvakrát přestoupit. Byla jsem v Krumlově poprvé – a byla jsem ohromená. Pro mě bylo město Buchers, Pohorie na Šumavě. Město vystavěné podél stoupající dlouhé ulice, město s jedním lékařem, dvěma porodními bábami, pěti koloniály a osmi hostinci. Stály jsme s maminkou u oken Seidelova fotoateliéru a shlížely na tu nádheru. Kostel svatého Víta rámovaný modrou oblohou. Krajina šindelových střech, místy probarvených červenými taškami. Byla jsem omráčená až pohádkovou omšelostí starého města, patrovými budovami s bohatými fasádami, ale i samotným ateliérem – nikdy jsem ještě neviděla tak projasněnou místnost. Měla jsem pocit, že v jejím světle přímo plaveme, že se koupeme v záplavě průzračnosti, v těch nekonečných zásobách jasu a svitu, který si Seidelovi pro svůj podnik objednali, aby s jeho pomocí zachycovali obraz.

„Pro tatínka na frontu?“ zeptal se tenkrát pan fotograf, snad stejného věku jako muž, který tu slouží dnes, oba je odhaduji kolem třicítky.

„My nemáme tatínka,“ řekla jsem hned a maminka to dořekla za mě: chce jen, abych měla svou první fotografii, pro všechny příbuzné, ale pro tatínka na frontu ne, protože já nemám tatínka. A pan fotograf se neptal. „Hned po vás jdou dva vojáci, ti jdou na frontu,“ řekl a já věděla, o kom mluví, protože jsem je zahlédla dole v zahradě, jeden se zakusoval do jablka a smál se na mě. „Buďte ráda,“ řekl pan fotograf mamince,

ale nevím úplně, z čeho se měla těšit – nejspíš z toho, že kdo nikoho nemá, nemůže nikoho ztratit.

Válka z Buchers odvedla spoustu chlapů. Kvůli válce jsem nabyla dojmu, že vyrůstat bez tatínka je normální, protože skoro nikdo ho doma neměl. A nejen jeho. Ani starší bratry nebo strýce, válka pomalu vytvářela ženský svět. Ženské se naučily zastat všechno samy. Přitom původně měla přinést prosperitu – všichni v horách věřili, že s Berlínem bude lépe než s Prahou. Prozření bylo bolestivé.

Bydleli jsme v Paulině, malé vsi kousek od Buchers. Domky nahodile rozsypané vedle sebe, jako by je někdo hodil z nebe – a jak dopadly, tak zůstaly stát. Do Buchers jsme chodili do kostela, do školy, za nákupy, běhali jsme tam skoro každý den. Pokud mě paměť nešálí, a vím, že už se často mýlím, tak v sedmi domech bydleli nějací Hietlerové. Lidé se jich často ptali, jestli jsou příbuzní s vůdcem, ale oni nevěděli. V Buchers se hodně lidí zdravilo Heil Hietler, s důrazem na dlouhou samohlásku, a přáli tak zdraví a blaho zdejšímu hostinskému nebo řezníkovi. Pozdravila jsem tak tenkrát i vojáky, stoupající po schodem do Seidelova ateliéru, a jeden z nich mě pohládl po vlasech.

Vyhlednu z okna, snad v očekávání, jestli také ti dva vojáci necestují proti proudu času. Vidím jen rozpalené město a pár lidí v pruhovaných vodáckých plavkách: seskočili z raftu a s kávou v kelímku se toulají po Krumlově. Pohybují se stejnými ulicemi jako tehdy

já s maminkou. My dvě v těch nejlepších šatech, oni skoro nazí. U Seidelů v zahradě je prázdno, nejspíš už zamkli branku, abychom měli na focení klid.

„Tenkrát vás fotil přímo pan Seidel?“ ptá se fotograf, ale to já už nevím. Mám jen matnou vzpomínku na někoho mladého a urostlého. Říkal: Tady se postav a sem se dívej, upravte jí ty vlasy, cvak – cvak. Výměna, maminka, úsměv obě dvě, vidíš, už to umíš, a cvak – cvak. Ale je to tak strašně dávno, že se to mohlo stát i úplně jinak. Chodila jsem pak po Paulině a Buchers a rozdávala fotografie příbuzným, nalepovali si naše tváře do rodinných alb. Byli jsme tam s každým nějak příbuzní, snad i s těmi Hietlery nás pojilo rodinné pouto, stejně jako se všemi Friedrichy, Wundsamy, Liebly nebo Mikschy. Taky jsem je měla nalepené ve svém albu se zelenými deskami, hnědým koženým hřbetem a černými listy, do kterých jsem pomocí papírových růžků umisťovala nové podobanky.

„Vlastně vám tu Itálii závidím,“ řeknu.

„Tak taky někam vyrazte. Máte ráda kempy?“ vykoukne na mě fotograf zpoza rohu.

„Nijak zvlášť. Vlastně jsem nikdy nekempovala.“

„Vážně?“

„Když jsme někam s mužem jeli, spávali jsme v hotelích. Ani nás nenapadlo pořídit si stan. Dneska už bych na kempy byla moc stará.“

„Ale,“ usměje se. „Je to trochu nepohodlí, ale dává vám to větší svobodu. Když chceme projet Itálii, je